

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba
en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden
fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor el-
ken regel meer 7½ cts.

Rondom de Nieuwe Begroting.

II.

Naar wij vernemen, werd op het einde van de vorige week telegrafisch bericht ontvangen, dat de Tweede Kamer der Staten Generaal de Begroting van Curaçao voor het loopende jaar 1917 heeft goedgekeurd.

Het jaar zal wel reeds half ten einde zijn, voor wij hier uit de Kamerverslagen te weten komen, hoe Minister en Staten denken over de verdere ontwikkeling onzer Kolonie.

Zoo heel ver echter zullen we niet mis slaan, als we veronderstellen, dat de Hooge Heeren in Den Haag met kracht en klem als hun wensch te kennen hebben gegeven, dat voortaan de Kolonie zich zooveel mogelijk zelf zal moeten zien te bedripen in de toekomst.

Nederland gaat onder eigen lasten reeds te zwaar gebukt. Het handhaven onzer neutraliteit heeft schatten gelds gekost.

Dankbaar voor wat we al zoo vele jaren van het Moederland mochten genieten, zullen we niets liever doen dan ernstig pogen eigen lasten te torsen.

We zouden ons zelfs zeer gelukkig rekenen, als we het Moederland konden bijspringen in deze voor Nederland zeer zware tijden.

Maar, daar zullen we vooreerst nog wel te zwak voor zijn.

Het Moederland verlangt dat ook niet van ons, maar zal het hoogelijk in ons prijzen, als we ons best doen het niet verder lastig te vallen.

Hebben we echter wel het recht ons dergelijke mooie toekomst voor te spiegelen, en het Moederland te verblijden met het schoone vooruitzicht, dat Curaçao niet langer voor Nederland een financiële lastpost wezen zal?

Kort en goed kunnen we daarop antwoorden.

Als een vaststaand feit werd reeds geconstateerd, dat onze gewone middelen stijgende zijn.

Door verhoging van belastingen welke dit jaar hare eerste toepassing vindt, zullen die gewone middelen nog sneller stijgen dan vroeger.

Door de verbetering van den economische toestand in het algemeen is de bevolking meer koopkrachtig geworden, zij zal zich beter voeden en kleden en hare huishouding gerieflijker inrichten.

Nu er meer geld onder de mensen komt, zal er ook meer geld worden uitgegeven.

De gewone Curaçaosche zeevaart verkeert in bloeienden toestand. Er wordt geld verdiend met de schepen!

Dat zal nog beter worden, als de groote stoombooten, die gewoon waren Curaçao aan te doen, hun geregelde route weer beginnen kunnen.

Als gevolg van dit alles neemt ook de Handel gestadig toe. Niet nog op alle gebied, maar in het algemeen genomen.

Ook deze Handel kan slechts winnen bij het einde van den oorlog, als de groote scheepvaart weer drukker wordt en het vreemdelingenverkeer toeneemt.

Als we nu nagaan, dat aan de Begroting van 1918 nog geen volle twee en een halve ton tekort komt, is het dan zoo onmogelijk, dat het gewone accres der middelen in twee jaar tijds, gedurende 1917 en '18, oploopen zal tot een bedrag van 250,000 Gld?

Zoo erg onmogelijk vinden we dit niet.

Maar!

Veronderstel eens, dat dit niet het geval is, dan hebben we nog altijd de BUITENGEWONE baten om dat kleine tekort, wat nog ontbreekt zal, te dekken.

Onder buitengewone baten rekenen we de directe en indirecte voordeelen van het Grootbedrijf.

Dertig jaar geleden hield de Koninklijke tonnen gouds over alleen door de buitengewone inkomsten van de Aruba Phosphaat Maatschappij.

Na den oorlog zal deze kostbare meststof meer dan ooit worden gezocht.

Zal de Phosphaatmijn van St. Barbara dan niet stijgen tot ongekende bloei!

De exploitatie geschiedt daar meer modern en meer intensief dan vroeger op Aruba.

De baten zullen daarom zeker niet minder zijn.

Het is dus volstrekt geen onbereikbare utopie, te verwachten, dat de twee en een halve ton, op de Nieuwe Begroting als *Rijks Bijdrage* gepost, verkregen zal worden uit eigen middelen.

De miljoenenregen van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij lieten we met opzet geheel en al buiten beschouwing, evenals de voordeelen, welke met reden verwacht mogen worden van de overige Grootbedrijven, hier op het eiland opgericht en in volle werking.

Misschien, dat men ons vraagt, wat voor nut het heeft op deze gouden toekomst van Curaçao het volle licht te werpen.

Vooreerst doen wij dit uit liefde voor ons Moederland.

Het zal voor Nederland reeds een groote verlichting zijn, als die twee en een halve ton, welke voor Curaçao was bestemd, kan worden uitgespaard. En dat dit zal kunnen, vinden we heel waarschijnlijk.

Maar niet minder doet ons de liefde voor Curaçao, zoo spreken.

Te veel aan tegenslag gewend, schijnt men hier niet licht aan een rooskleurige toekomst te kunnen gelooven.

En dat pessimistisch gevoel verlamt en doodt heel veel energie.

Maar nu wij aan het opkomen zijn, hebben wij al onze energie juist zoo hard nodig!

Wie durft echter nieuwe, hoog nodige, plannen maken, als men steeds maar hooren moet:

Daar kan toch niets van komen. Er is geen geld!

Dat geld komt er, en meer dan we nodig hebben. Laat ons gerust berekeningen voor de toekomst maken. De toekomst is ons en belooft veel.

De Nederlandsche legerfilm.

Het Groeps-bestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond is doende om van de Regeering de legerfilm in bruikleen te krijgen voor Curaçao.

Hoe hoogst belangrijk deze film is, zien wij uit de beschrijving van de Eerste Gala Voorstelling in Den Haag.

9 Jan II. heeft in den residentie-bioscoop van Alberto Frères in de Kettingstraat te 's Gravenhage, de allereerste vertooning plaats gehad van de door genoemde op bioscopisch gebied welbekende firma, in opdracht van den minister van Oorlog, vervaardigde Nederlandsche Regeeringsfilm: Leger en Vloot.

In overeenstemming met de wenschen van de opperste leger- en vlootleiding, zou deze film, vóór zij haar loop door Nederland en daarna door het buitenland zou aanvangen, het eerst te aanschouwen worden gegeven aan ons Koninklijk Huis, de leden der Regeering en de hoogere autoriteiten van land- en zeemacht, zoo nauw betrokken bij het met de film beoogde doel.

Daartoe was onlangs, na maandenlange voorbereidingsmaatregelen voor deze leger- en vlootfilm het oogenblik aangebroken, een zeldzame eer voor het kleine, gezellig-intieme bioscoop theater-zaaltje, dat, hoezeer steeds druk door een geoegeed publiek bezocht, toch nog nooit Vorstelijk en zulk een hoogst officieel autoriteit.

tenbezoek heeft gehad als dien dag. Vastgesteld was dat Koningin en Prins te kwart over 9 uur zouden verschijnen.

Vóór dat uur waren alle, door tusschenkomst van het Algemeen Hoofdkwartier, genoodigden in het sober maar smaakvol met groen versierde bioscoopgebouw aangekomen.

Voor het Vorstelijk bezoek waren zetels geplaatst op 't voor dat deel eenigzins anders dan gewoonlijk ingerichte balkon, dat zich boven het achtergedeelte der zaal, recht tegenover het projectiedoek bevindt.

Hier namen met hunne dames ook plaats de opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, generaal Snijders met zijn adjudanten; en voorts de Ministers Cort van der Linden, Bosboom, Rambonnet, Lely, Ort, Pleyte en Loudon. (Minister van Gijn en Minister Posthuma waren verhinderd); benevens de leden van het gevolg van Koningin en Prins en verschillende leden van het Militaire Huis der Koningin, die aan de tot hen gerichte uitnoodiging gevolg hadden gegeven, o.a. de chef van Hr. Ms. Militaire Huis, luitenant-generaal Graaf Du Monceau.

Ook namen hier plaats de adjudanten van de Ministers van Oorlog en van Marine.

In de benedenzaal bevond zich al wat het garnizoen der residentie telt aan opper-, vlag- en hoofdofficieren van leger en vloot. Tot den hoofdofficiersrang moesten de uitnoodigingen onverbiddeijk beperkt blijven wegens gemis aan plaatsruimte, daar de zaal ternauwernood 300 menschen kan bevatten.

Verder de burgemeester jhr. mr. dr. Van Karnebeek; prof. Van Royen, hoofd van het munitiebureau; de secretarissen-generaal van de departementen van Oorlog en van Marine; verschillende hoofden van afdelingen der departementen; dr. De Visser, hoofdverdprediker, enz en de bij deze oor-vertooning der regeeringsfilm genoodigde vertegenwoordigers der pers.

De militaire toeschouwers droegen de kleine of veldtenue die voor dezen avond was voorgeschreven.

De dames hadden in fraaie toiletten gewedijverd.

Op den vastgestelden tijd betraden H. M. de Koningin en Z. K. H. de Prins, die aan den ingang van het gebouw waren ontvangen door den opperbevelhebber, zijn adjudant ritmeester jhr. Van Reigersberg Versluis en den kapitein van het hoofdkwartier Van den Akker, die de voorbereidingswerkzaamheden voor de film leidde, het balkon, onder de tonen van het Wilhelmus, gespeeld door het home-orkestje van den Residentiebioscoop, en namen, terwijl alle aanwezigen van hun zetels waren opgerezen, hunne plaatsen in.

De ontvangst geschiedde in tegenwoordigheid van den heer W. Mullens, lid der firma Albert Frères, en opreter van de film.

H. M. en de Prins waren vergezeld van de hofdame barones Sloet van Marxveld, den souschef van het militaire huis der Koningin, schout bij nacht Bauduin; den adjudant, kapitein ter zee De Josselin de Jong; den adjudant van Z. K. H. den Prins adjudant jonkheer Backer en den ordonnance-officier van H. M. le luitenant Von Heijden.

Toen men weder gezeten was, richtte de Heer Willy Mullens, lid der Firma Albert Frères, zich met een zeer kort woord tot Koningin en Prins, ministers en verdere autoriteiten om mede te deelen dat de regeeringsfilm, tot welker vervaardiging hij namens den minister van Oorlog opdracht had gekregen, gereed was gekomen nadat hij den 4en Augustus 1916 met de opname begonnen was onder de persoonlijke leiding van kapitein Van den Akker, en hij de eer zou hebben haar te vertoonen.

Hierop ving de vertooning van de uitgebreide, ongeveer 8000 M. lange

film aan, evenals bij alle voorstellingen in dat theater met begeleiding van illusie-verhoogende geluiden.

Als inleiding verschenen op het doek, gedeeltelijk als „staande” d. w. z. onbeweeglijke portretten, deels als trilbeelden, de beeltenissen van Koningin en Prins, van den opperbevelhebber, generaal Snijders, van den Minister van Oorlog, generaal majoor Bosboom en van den Minister van Marine, kapitein ter zee Rambonnet, waarna de Eerste afdeeling, gewijd aan ons Leger, werd vertoond.

Deze gaf eerst een blijkbaar zeer in den smaak vallende verrassing, een sportief en escaisch kunststukje dat Nederlandech vasten wil der onzijdigheid voor oogen bracht.

Van uit de verte eener uitgestrekte vlakte komt een door-een-krioelende en wriemelende soldatenmassa op den toeschouwer losstormen en, terwijl deze zich nog verbaasd afvraagt wat met dien stormloop wordt beoogd, heeft de aanhollende troep zich reeds plotseling gevormd tot klooke letters, die in een oogwenk de veelbetekenende woorden vormen:

„HOLLAND NEUTRAAL”

eu die thans onberispelijk stilstaand, als gegoten, eenige oogenblikken op het doek zichtbaar blijven.

En daarna begon de eigenlijke film af te loopen tot welker vervaardiging, zooals dezer dagen gemeld werd, de leger- en vlootleiding op dracht gaf, met de bedoeling bij ons volk de belangstelling in onze weermacht grooter te maken en zoowel hier te lande als in het buitenland te doen zien, in welke ernstige mate land- en zeemacht zich voorbereiden en gereed zijn voor de op hen rustende taak in verband met de handhaving van Nederland's neutraliteit.

In die wel ca. 2½ uur lang aandachtvragende tril-beelden-reeks met vele en aangename afwisseling echter, waarbij nu en dan de note gale allerminst ontbreekt, terwijl mooie, echt Hollandsche landschappen, natuur-schoone dingedeeften, riviergezichten, volle zeeafzichten, enz., een oogenverlustigende omlijsting vormen, wordt den toeschouwer aan schouwelijk gemaakt tot in schier alle onderdeelen, al wat tot stand gebracht is om naar vermogen onze weermacht te land en ter zee steeds meer voor haar taak berekend te maken en haar op het gebied van moderne uitrusting en bewapening, weermiddelen, munitievoorziening, enz., enz., geen slecht figuur te doen maken.

Van de recruten-opleiding af tot de volledige geoefendheid van soldaat en janmaat, geeft deze legerfilm een met zorg, onder leiding van den kapitein bij het hoofdkwartier, v. d. Akker, saamgesteld aaneengeschaeld overzicht.

Het zou uiteraard te ver voeren dit uitgebreide overzicht hier in bijzonderheden te beschrijven. In hoofd-trekken kan daarom slechts het zeer vele wat de film biedt, vermeld worden.

Bij de afdeeling sport ziet men een zwemoefening van niet minder dan 4000 man tegelijk en een prachtig geslaagde demonstratie van leger en vloot op Houtrust. Tot laatste bedoelde filmbeeld behoort de komst van onze Koningin die per auto het terrein komt oprijden en van uit een paviljoen eenigen tijd de sport-uitvoering blijft gadeslaan.

Verder passeeren de revue: krani-ge verrichtingen der wielrijders; de operaties in verband met het bezetten en verdedigen van spoorbruggen, het overtrekken van wateren op allerlei wijzen; mitrailleur-oefeningen, waarbij natuurlijk de legerhonden een voorname rol spelen, (welk een geducht wapen zoo'n mitrailleur is, blijkt o.a. uit het finaal doorschieten van een boom van middelbare dikte.)

Dan krijgt men wederom een be-

wijs van belangstelling der Koningin in de oefeningen van hare krijgsmacht. Te paard verschijnt thans H. M.; eene opname blijkbaar onder de gunstigste omstandigheden, door den heer Willy Mullens gemaakt, want het beeld van onze Vorstin in amazonekleeding op een mooi paard, is bijzonder geslaagd.

Dan vragen de aandacht de cavaleriemitrailleurs en de wijze waarna de beurt komt aan den geneeskundigen dienst te velde. In deze afdeeling ziet men natuurlijk den Koninklijken voorzitter van het Ned. Roode Kruis, Prins Hendrik, die bij een der oefeningen tegenwoordig is.

Deze afdeeling wordt gevolgd door een overzicht van wat er al zoo noodig is en geschiedt voor de voeding, verzorging enz. van den soldaat, waarbij men een kijk krijgt op een der groote centrale magazijnen van waaruit ons veldleger van levensmiddelen wordt voorzien; verder interessante opnamen op het gebied van den veterinaire dienst; aan de beurt komt daarna het militair onderwijs met vertoef in de Koninklijke militaire academie.

Na een rustig bezoek aan een der centrale wasscherijen waar van den vroege morgen tot den laten avond gewerkt wordt om onze troepen te voorzien van reine dekens, lakens enz., komen we in eens in het geweldige terecht: het onschadelijk maken van een der honderden aangespoelde mijnen. Men ziet de voorbereidende werkzaamheden waarna de mijn springt, een opname welke het gelukt is van op ongeveer 40 M. afstand te maken; eenmaal op het mijngebied aangeland, is men getuigen van het mijnenleggen in de beneden-rivieren, het inladen van de mijnen in een mijnlegger en kan men zelfs een blik op een zoo'n mijnen-schip werpen.

Aan de beurt komen de bereden wapens en passeeren de revue de praestaties van onze meestal vereenigd bijeen gebracht optredende cavalerie, wielrijders, rijdende artillerie en mitrailleurs. Dat onze wateren en slooten door hunne drassige oevers zeer moeilijke hindernissen opleveren, toonen verschillende onderdeelen van de op onze huzaren en veldartillerie betrekking hebbende tafereelen. Maar het einde bekroont toch het werk.

Dan melden zich aan de aandacht van den toeschouwer de pontonniers aan en ziet men o.m. een overtocht over de Dieze met een pontonloopbrug, het overzetten van paarden en voertuigen met pontonvloten enz.

Van de betekenis en het nut van den duivenpost (onze luchtpost heet het technisch) krijgt men vervolgens een uitnemend denkbeeld; zoo maakt men o.a. het aardige moment van het loslaten van 600 duiven mee.

Van het vreedzame en in deze tijden zoo zinnebeeldige diertje komen we in eens terecht bij een der geduchtste weermiddelen van dezen tijd: de handgranaten, die men op alle manieren ziet werpen, en waarmee men een aanval bijwoont.

Interessant is ook het mineerwerk. Een „druk op den knop” en ... men raadt wat men dan ziet.

En daarna is voor een tijd het „geboem” niet van de lucht af, want dan zijn we bij de kustverdediging aangeland. Het schieten met kustgeschut wordt getoond, waarbij zelfs het op grootten afstand aanslaan van de granaten in het water wordt waargenomen. Ook bij deze oefening deed de Koningin van hare belangstelling blijken.

Op de kustwacht gaan we ook mee, gelukkig denkbeeldig, want ach wat hebben de „jongens” daar bij soms te verduren! Zeer belangwekkend is daarbij het, na de ontdekking van een mijn door mitrailleurvuur onschadelijk maken van deze onwelkome gast.

Nog meer gepaf: de veldartillerie gaat een rol spelen. We zien in de duinen vuurmonden in stelling bren-

gen, bouwvaterbatterijen in galop
fansenellen en dan wordt een doel
batterij met granaten eventjes „echt”
onder vuur genomen. Een gevaar-
lijk werkje, als men weet dat de
bioscoopoperator de springende
projectielen op pl.m. 12 M. afstand
heeft gefilmd.

Waar en hoe al dat kanonnen-
voedsel gemaakt wordt, leert men
vervolgens door de nu aandacht
vragende zeer gedetailleerde kijkjes
in enkele munitiefabrieken, waardoor
zelfs de leek een uitnemend denk-
beeld krijgt van de vervaardiging
der projectielen van den aanvoer
der tot de vervaardiging dienende
staven af tot aan de verscheping
naar verschillende depôts.

Volgen eenige levende tooneelen
op 't gebied der luchtvaart en de
middelen om in de lucht verbin-
ding te houden met de aarde;
draadloze telegrafie, roet-signalen
en luchtkogels; een tochtje met een
vliegtuig maken we, veilig zittende
op onze klapstoelen, mee met luit-
enant-vlieger Van Heyst, die
tijdens de vlucht, zelf door den
filmoperator, den heer Mullens is
„opgenomen”, en op wiens gelaat
zich duidelijk de spanning afteekent,
waarin zich elk van zijn verant-
woordelijkheid bewust vliegtuig-be-
stuurder bevindt.

Wat krijgt men verder in deze
leger-afdeeling al niet meer te zien:
het opblazen van bruggen; verba-
zingwekkende verrichtingen van het
motorrijders-korps. Wat op ander-
re films soms zoo de bewondering
wekte, n.l. de equestrische kunst-
stukjes van de Italiaansche cavale-
rie, zinkt in het niet bij de stoutste
stukjes, die men op deze legerfilm
duin op duin af ziet ondernemen
door onze motorrijders en zonder
een ongelukje. Dit is werkelijk een
prachtpraestatie.

Aardige en goedgeslaagde manoeu-
vre-beeldjes komen op het doek,
waarbij men kennis maakt met den
veldleger-commandant, luitenant-
generaal Van Terwiga, den opper-
bevelhebber, die trouwens meermalen,
ook in gezelschap van Hare Majesteit
gezien wordt, en met Minister Bos
boom ook op manoeuvre.

Dat de loopgraven en het leven
daarbij deze film niet ontbreken,
behoeft nauwelijks gezegd. En als
deze aan de beurt zijn brengen ze
in haar gevolg mede de stalen hel-
men en de gasmaskers, die ook bij
ons leger in gebruik zijn gesteld.

En zoo is men zoetjesaan gena-
derd tot het einde van de leger-
film.

Komt aantrillen de vloot-film.
Deze is niet zoo uitgebreid als de
legerfilm, maar daarom niet minder
belangwekkend en levendig, met mag-
nifieke tooneelen ter zee. Ook in
dit gedeelte verrassingen. Hier worden
de woorden „Onze Vloet” door le-
vende letters gevormd op de wijze
als het „Holland Neutraal” van
daar straks. En..... de Koninklijke
Nederlandsche Vereeniging „Onze
Vloet” stelt zich, naar haren aard
aan ons voor..... uit de golven
Letter voor letter verrijst zij uit
de baren, een alleraardigst en ver-
rassend gezicht.

Ook de vlootafdeeling vaagt aan
met lichaams oefeningen; we zien de
kweekschool voor de zeevaart; onze
jongens klimmen als katten in het
want..... we wonen een defilé van
adelborsten en bemanningen van
enkele schepen voor H. M. de Ko-
ningin bij en gaan dan naar zee,
waar we ons begeven naar de „Hol-
land” (die toen juist aankwam in
de West); maken een aanval van
torpedobooten mede, op een waar-
van zich onze Vorstin bevond die
aan boord van de „Holland” komt;
er ontstaat plotseling alarm, want
de „Holland” loopt (denkbeeldig)
op een mijn..... reddingsbooten wor-
den uitgezet, en alles loopt goed af.

Nadat H. M. de „Holland” ver-
laten heeft, wordt een tocht ge-
maakt naar onze mijnleggers en
ziet men thans op zee, wat men
bij de legerfilm op onze rivieren
aanschouwde. Ook het vissen van
mijnen, het lanceeren van torpedo's
(met duidelijk waarneembare bellen-
baan); het opvissen van oefening-
torpedo's, kan worden gadegesla-
gen, waarna belangwekkende be-
zoeken aan de onderzeeërs worden
gebracht. De Koningin, die ook bij
deze opnamen aanwezig was, neemt
afcheid van de bemanning van de
onderzeeboot die naar Indië is ver-
trokken. Een kijkje wordt genomen
op een der werven, waar onze duik-
booten gebouwd worden; een kijk-
je wordt gegund binnen in de on-
derzeeboot en wat de kapitein op zee
ziet door den periscoop, dat ziet
het publiek in de zaal van den Re-
sidentie-bioscoop even goed.

Verschiedene gebeurtenissen aan
boord, als het seinen met zoeklich-
ten, de bediening der kanonnen,
etc. worden medegeleefd en ten slot-
te hooren we uit het gepaf en het
geboem, dat een „volle laag” wordt
uitgedeeld.

Hiermede meenen wij een nog
lang niet volledig en slechts in kor-
te trekken vervat overzicht te heb-

ben gegeven van deze Nederland-
sche Regeeringsfilm Leger en Vloet,
welke spoedig haar rondgang in
binnen- en buitenland aanvangt tot
bereiking van het doel dat leger-
en vlootbestuur zich er van heb-
ben voorgesteld.

Verder manoeuvreeren we mee
met Hr. Ms. „Hertog Hendrik”,
aan welks boord we met den neus
in de boter vallen, want er is een
vlaggenparade en wie wil weten wat
er te zien is van uit het kraaien-
nest van den „Hertog Hendrik”,
heeft zijn oogen slechts goed den
kost te geven.

Rapport

van den Directeur van den Openbaren
Gezondheidsdienst uitgebracht aan den
Gouverneur omtrent de ziekte welke hier
veelal onder de geiten heerscht.

De meening, dat deze ziekte alleen
onder de vrouwelijke exemplaren zou
voorkomen, meen ik te kunnen te-
genspreken, op grond van het feit,
dat het eerste exemplaar door ons
onderzocht en zwaar lijdende aan
deze ziekte bleek te zijn, een bok
was.

De ziekte, welke in het Moederland
ook niet onbekend is, blijkt veroor-
zaakt te worden door een draad-
worm, behoorende tot het anchy-
lostomengroep, die in het duo-depum
(twaalfvingerige darm) der geiten
leeft, daar parasiteert en een ont-
steking van de wand van deze darm
veroorzaakt, door welke momenten
samen, de voedingstoestand wordt
gestoord, waarvan de vermagering
en later bloedarmoede de gevolgen
zijn.

Deze worm legt de eieren in de
darm, die met de ontlasting naar
buiten worden gevoerd.

Uit deze eieren ontwikkelen zich
bij niet te hooge temperatuur en
voldoende aanwezigheid van vocht,
larven, die uiterst bewegelijk en taai
zijn.

Door deze bewegelijkheid kunnen
zij zich uit de mest voortbewegen,
op allerlei plantendeelen terecht kom-
men en zoo weer door andere geit-
ten worden gegeten en zich in de
darmen weer tot nieuwe wormen
ontwikkelen.

Uit den aard der ziekte volgen
logischer wijze de volgende midde-
len van bestrijding:

1o. is het gewenscht de dieren,
die hevig aan deze ziekte lijden,
zeer vermagerd zijn en bovendien
door faecaliën de wei plaatsen voor
de andere dieren besmetten, te doen
slachten, te meer daar het vleesch
voor de consumptie niet ongeschikt
is te achten, al is het natuurlijk
van mindere kwaliteit.

De mest van deze dieren moet zoo
goed als het gaat worden vernietigd,
liefst verbrand.

2o. de aangetaste, doch nog niet
hevig zieke dieren, dienen van de
gezonde door een afgerasterde, af-
zonderlijke weide-plaats te worden
afgescheiden.

3o. de faecaliën van deze dieren
dienen te worden vernietigd, terwijl
ze behandeld kunnen worden met
een medicament, waarvan ik de sa-
menstelling binnenkort aan de be-
langhebbers zal doen weten.

4o. een nauwkeurig toezicht hoort
te worden gehouden over de gezonde
beesten en bij minste twijfel een
monster faeces naar het laborator-
ium worden gezonden ter stelling
van de diagnose.

Ten slotte kan ik U als mijne
verwachting mededeelen, dat in den
a.s. drogen tijd de ziekte wel wat
af zal nemen, doordat de ontwikke-
ling der eieren dan zal worden terug
gehouden.

N. B. De observatie, omtrent het
alleen aangetast worden der vrou-
welijke exemplaren kan m. i. hierop
berusten, dat de sterkere bokken
chronisch met de ziekte rondloopen
en deze verspreiden, terwijl de min-
der weerstaad biedende vrouwelijke
dieren eer aan de gevolgen der
ziekte sterven.

De Directeur van den Openbaren
Gezondheidsdienst in de kolonie
Curaçao,

N. WATERMAN.

Middelen ter bestrijding.

Terpentijn-olie, met gelijke deelen
wonderolie, een koffielepel per keer.

Een dunder voor schrift is:
voor volwassen geiten een eenmalige
dosis van: 1 gr. creosote, 5 gr.
extr. filicis, 3 gr. thymol, met Ara-
bische gom, en 200 gram water tot
een emulsie te maken. Deze 200
gram in eens voorzichtig (niet ver-
slikken) in te geven, nadat de dieren
een dag te voren niet gegeten heb-
ben.

Tegen dit medicament is 1o. dat
het op groote schaal toegepast zeer
duur is en 2o. dat het niet altijd
ongevaarlijk is.

Een derde medicament, dat op
groote schaal het beste is toe te

passen, is kopersulfaat en wel een
oplossing van 1,125%, daarvan:
25-45 gr. voor lammeren,
75 gr. voor een één-jarig dier,
90-100 gr. voor een volwassen dier.

Bij al het opgeven van deze me-
dicamenten gelieve U er rekening
mede te houden, dat het verstrak-
ken van goed en krachtig voedsel
ook een hoofdzaak is.

De Directeur v. d. Openbaren Ge-
zondheidsdienst in de kolonie Curaçao,
(geteekend) Waterman.

De ontvoeringen van Belgen naar het Duitsche front.

Het „Bureau Documentaire” der
Belgische regeering, heeft verklarin-
gen ontvangen van Gentsche werk-
lieden, die naar het Duitsche front
in Frankrijk werden gebracht, maar
uitgeput en ziek nadien terug naar
Gent werden gevoerd. Die verkla-
ringen geven ons een klaar denk-
beeld over het lot, dat onze naar
het Duitsche front gevoerden land-
genooten is beschoren: wij nemen
het volgende over:

„In de Gantoise te Gent, wer-
den wij per nummer geplaatst en
moesten de eenen in „bridgee,” de
overigen op den grond op schave-
ling slapen.

„De geneesheeren gingen tot een
vlug onderzoek in de salen over.
Eenieder moest zich aanbieden. Zij,
die eene reclamatie indienen, wer-
den alleen onderzocht.

Te 12-1-2 uur in den nacht, wer-
den wij op spoorwagens geladen en
vertrokken. Te Bergen toegeko-
men, kreeg ieder onder een schot-
teltje rijst en vleesch. Wij reden
voorbij Avesnes, Hirson, Vervins en
Marles, waar enkele groepen ach-
terbleven; andere vertrokken naar
Bercy-Mortier.

„Na enkele uren marsch, kwam
men ter bestemming, dicht bij het
Fransche front. Werktuigen werden
aangebracht.

„Allen verklaarden niet te willen
arbeiten, omdat wij slecht verzorgd
waren, in Frankrijk en niet in
België ons bevonden en dat het
werk een militair doel had.

„De officier bevoel ons te arbe-
den. Allen weigerden. Daarop komen
twee ruiters op ons aangereden,
sloegen op ons met de karwats en
joegen ons naar eene naburige wei
de. Soldaten hebben insgelijks en-
ken len der onzen geslagen. De arbe-
ders bleven bij hun weigering, zeg-
gende dat men de beloften niet
hield welke te Gent werden gedaan.

„Het was vrij koud; wij bedekten
de zieksten onzer met dekens en
's nachts gingen wij op en neer in
ons verblijf, ten einde ons te ver-
warmen.

„Ten slotte vielen er velen ziek
en daar de Duitschers bemerkten
dat zij met ons niets konden ver-
richten, zonden zij er een twintig-
tal terug naar Gent.”

Het leven op een duikboot.

In een Duitsch tijdschrift vertelt
baron von Forstner, een duikboot-
commandant, nog eenige bijzonder-
heden van het leven aan boord deser
schepen.

Als de boot ondergedoken is, moet
de kapitein door de periscoop ijerig
uitzien naar den vijand. Het ver-
raderlijke glazen oog mag echter
slechts een oogenblik boven water
blijven. Na een korten blik in de
rondte moet het zoo snel mogelijk
weer verdwijnen. Dit gaat electrisch
in zijn werk, men drukt op een knop,
alsof men den kelder roept, en het
is er.

Vaak kan men bij helder water
en lichten bodem, vooral wanneer
de zon op den zeespiegel schijnt,
zonder eenige kunstmatige verlich-
ting, heel duidelijk lezen. Men doet
dat vaak, omdat men er toe ge-
dwongen is, electrische stroom te
sparen.

Zeer moeilijk, zoo vertelt von
Forstner ook, is het schieten van
het lage, en hevig rollende dek van
de duikboot. Klotsend slaan de
zeeden op het bovendek, en op ge-
schut en manschappen. Vaak slaan
zij alle mannen weg van het stuk
en smakken zij hen tegen het dek
ja vaak worden allen ook eenvou-
dig over boord geslagen. Maar elke
man van de bediening heeft zich
wijselijk met een stevig touw aan
een of ander vastgebonden. Weder-
zijds helpen zij elkaar weer aan
boord, en spoedig staan zij weer
drupend en woedend om zich heen
spuwend, aan hun stuk, om den
vijand aan te tasten. Was het
oogenblik niet zoo ernstig, dan zou
men kunnen lachen om de bedie-
ning, die iederen keer omrolt, maar
met steeds grootere verwoedheid
weer naar het kanon krabbelt, om
het volgende schot te lossen.

De Paus en de vrede.

ZÜRICH, 12 Febr. (HN.) Naar de
Züricher Tagesanz EIGER uit
Rome vernemen, heeft een hoogge-
plaatste persoonlijkheid uit het Va-
ticaan verklaard, dat binnenkort een
bemiddelingspoging van den Paus
te verwachten is. De Paus wil zich tot
de neutralen wenden om hen op te
wekken, thans een gemeenschappelij-
ken stap ten gunste van den vrede te
doen.

Nederl. Steenkolenproductie.

De jaaropbrengst der staats- en
particuliere mijnen in Limburg, ging
over 1916 met 15 pct. vooruit en
bedroeg 2.580.000 ton.

De Lars Kruse.

De eerste machinist — de eenige
overlevende der bemanning van het
Deensche schip, gecharterd door de
Belgische commissie voor hulpver-
lening, de „Lars Kruse”, dat tot
op 20 mijl van Quesant tot zinken
is gebracht — is onlangs te Parijs
aangekomen. Hij vertelde, dat hij in
zijn kooi lag te slapen, toen de ont-
ploffing geschiedde. Hij weet niet of
een torpedo het schip had geraakt,
dan wel of het op een mijn was
gehoopen; maar de vernieling van
het schip was compleet. In drie mi-
nuten zonk het vaartuig. „Wij had-
den geen tijd” — aldus ging de eerste
machinist voort — „om in sloepen
van het schip weg te komen. De
boot waarin ik mij bevond kreeg
een stoot van een der davits, ik
kreeg een gat in het voorhoofd en
geraakte onder water. Toen ik boven
kwam vond ik zes man bezig zich
vast te klemmen aan een omgekeerde
reddingsboot. Er stond een hooge
zee en het was bitter koud. De man-
nen hielden zich wanhopig vast;
maar een voor een moesten zij los-
laten. De laatste, dien ik zag zin-
ken, was de 3de machinist, die tot
het eind toe kranig zes uur lang
had volgehouden, maar krankzinnig
was geworden. Dat was tegen zes
uur 's ochtands. Ik hield vol tot 2
uur 's middags, toen een Duitsche
duikboot verscheen en mij van de
boot afhaalde. Ik bleef twee uur
aan boord van de duikboot, gedu-
rende welken tijd de kapitein mij
ondervroeg: welk schip het was ge-
weest? waar het vandaan was? of
het getorpedeerd was dan wel op een
mijn geloopt?

Na twee uur werd ik in een red-
dingsboot geplaatst met de beman-
ning van de „Cerera”, welk schip
's ochtends was getorpedeerd. De
kapitein van de duikboot had den
gezagvoerder van de „Cerera” be-
loofd, om de reddingsboot naar den
wal te slepen, maar wij werden aan
ons zelf overgelaten en bleven tot
zes uur rondrijven, tot wij door
een Fransche torpedoboot werden
opgepikt. Ons schip was met een
lading mais uit Buenos Aires ge-
komen.”

Engelands oorlogskosten.

In het Lagerhuis diende Bonar
Law een wetsontwerp in, tot aan-
vraag van een crediet van 550
miljoen pond sterling, loopende
tot einde Mei. De minister zei: De
credieten voor het loopend begroo-
tingsjaar zullen 1940 miljoen pond
sterling bedragen. Dit cijfer over-
treft de begroting van Mc. Kenna
van het vorig jaar en de verhoor-
ing is te wijten aan uitgaven voor
munitie, voorschotten aan de geal-
lieerden en de overzeesche gewesten.

De gemiddelde uitgaven voor le-
ger, vloot en munitie zijn thans een
miljoen pond per dag hooger dan
bij het begin van het financiële
jaar. De aanmaak van munitie stijgt
nog steeds en thans nog even sterk
als in eenig vroeger tijdperk. Wij
hebben thans niet alleen een over-
macht aan manschappen, maar ook
aan uitrusting.

De bedragen, toegestaan sedert het
begin van den oorlog zijn: 1e jaar
362 miljoen; 2e jaar 1420 miljoen,
3e jaar 1950 miljoen; te zamen 3732
miljoen pond sterling.

Volgens Bonar Law's schatting
zullen de voorschotten van Eng-
land aan zijn bondgenooten bij 't
einde van het financiële jaar 890
miljoen pond bedragen.

Law betuigde volkomen vertrou-
wen in de toekomst; hij wist niet
of de oorlogseening een succes zou
worden, maar wel kon hij zeggen,
dat het aantal inschrijvingen stel-
lig grooter zou zijn dan ooit te
voren en hij geloofde, dat het be-
drag der inschrijvingen uit de bur-
gerij aanzienlijk meer zou zijn dan
vroeger.

Wij hebben — besloot Law — een
moeilijken weg voor ons, maar ons
volk zal noch uit gebrek aan moed
of vastberadenheid een stap terug-
gaan, voordat het doel, dat wij
ons zelf hebben gesteld, is bereikt.

Het aangevraagde crediet is met
algemeene stemmen door het La-
gerhuis toegestaan.

Sterrenkunde.

De geleerde wereld is op nieuw
dank verschuldigd aan het Vati-
caansche observatorium.
Na langdurigen arbeid, met groot
geduld den einde gebracht, is door
de sterrenkundigen van het Vati-
caan voltooid het tweede deel
van de „Catalogo astrono-
grafico d. w. z. van den ster-
rencatalogo.

Vele jaren vroeger hebben negen-
tien observatoriums, over de gehe-
le wereld verspreid, de taak op zich
genomen om zoo duidelijk mogelijk
photographiën te nemen van de
sterrenhemelen.

Van deze negentien observatoren
zijn er drie in Amerika, elf in Eu-
ropa, drie in Afrika en drie in Aus-
tralië. De sterrenkundigen van het
Vaticaan met die zorg belast, zijn
op de eerste plaats Pater HAGEN
van de Sociëteit van Jesus, Pater
LAIS en verder de Heer H. H. Tu-
MER, afkomstig van het observa-
torium van Oxford en verder nog
heel een staf van medewerkers. Dit
tweede deel onlangs te Rome uit-
gekomen, bevat te photographiën
van 30.042 sterren. Terloops wil-
len wij hier nog in herinnering bre-
ngen dat in Juni 1533 de sterren-
kundige WIDMANNSTADT de eer ge-
noot voor Paus CLEMENS VII zijn
heliocentrische leer d.w.z. dat de aar-
de draait om de zon, bloot te leggen.
Dat was juist honderd jaar voor
GALILEO. CLEMENS VII zat bij die
gelegenheid in een paviljoen in de
tuinen van het Vaticaan, omgeven
door Kardinalen, Bisschoppen, edel-
lieden, geestelijken en professoren
van de Eeuwige stad. WIDMANNSTADT's
theorie werd niet veroordeeld, maar
de Paus benoemde hem tot zijn
bijzonderen Secretaris, heette hem
zijn vriend en gaf hem een kost-
baar oud Grieksche manuscript over
sterrenkunde, van Alexandria af-
komstig ten geschenke; een ma-
nuscript dat tegenwoordig als kost-
bare schat in de Koninklijke Bi-
bliothek van München wordt be-
waard.

DE OORLOG.

De revolutie in Rusland heeft
slechts een oogenblik onze aandacht
kunnen aftrekken van het Wester-
front. Dat is en blijft het voor-
naamste van heel het oorlogsveld.

Voor al dit oogenblik.
De groote krijgskundige VON HIN-
DENBURG had reeds lang te voren
de mogelijkheid van een terugtocht
der Duitsche troepen voorzien. De
Duitschers hebben in het Noorden
van Frankrijk verschillende gevechte-
linies klaar gemaakt. Zoodra zij
gedwongen werden het Sommfront
te verlaten, trokken zij langzaam
terug naar de tweede linie, door
von Hindenburg aangegeven, welke
linie loopt van Arras, Kamerijk,
St. Quentin, La Fère, Laon.

Hun positie is daar geweldig ver-
sterkt en zal weer een geheel nieu-
we phase van den oorlog te zien
geven. Het zal nu niet meer zijn
een loopgravenoorlog, maar een
kamp in het open veld.

De Duitschers hebben een grooten
voorsprong op de Fransen en
Engelsen, omdat zij kunnen vech-
ten op een terrein te voren door
hun uitgekozen en ingericht op een
reuzenstrijd.

St. Quentin en La Fère werden
reeds onder vuur genomen, waaruit
blijkt, dat de Fransen hun vijan-
den hebben aangevallen in het hart
hunner versterkingen. Eenige bui-
tenversterkingen vielen hun reeds in
handen.

Buitengewoon snel rukken de Ver-
bondenen voorwaarts en namen reeds
zeer mooie posities in.

Hoe vlugger zij handelen des te
meer kans van slagen zij hebben.
En nu schijnt Generaal NIVELLE
alles in het werk te stellen om zoo
krachtig mogelijk door te tasten.

Oogenschinlijk hebben de Fran-
schen succes, daar de Duitschers
blijf geven door de Fransche vlug-
heid overvallen te zijn.

Of de strijd bij St. Quentin be-
slissend zal wezen?

Het ware te hopen, maar zoo
heel zeker is het nog niet.

De Duitschers vechten als wan-
hopigen. De slachting is aan weers-
zijden zeer groot. Veel zal dus af-
hangen van wat er aan kracht om
verder te vechten overblijft.

In deze dagen van voorbereiding
moeten het vooral de arme vlie-
geniers ontgelden. Het vliegskader
is de verkenningsspatrouille, doch
slechts zeer weinige vliegeniers kee-
ren van hun tocht terug. Tot geen
prijs wordt hun toegestaan de po-
sities van den vijand te verspielen.

De Duitschers worden over de ge-
heele linie, van België tot den
Elzas, druk bezig gehouden, zoodat
zij nergens troepen kunnen losma-
ken om de Hindenburg-linie te ver-
sterken.

Hun bondgenooten zijn hun geen
hulp, maar eer een last. De Turken

Donderdagmorgen bracht de HEG. Heer Gourverneur der Kolonie weder een bezoek aan de Curaçaosche Petroleum Maatschappij. De werkzaamheden vorderen geregeld. Men is op het oogenblik be-

Landen	Bevolking	hoofdst.
Sto. Domingo	657,270	31,540
Mexico	15,063 000	400 000
El Salvador	1,992,000	35,000

Totaal generaal	795 432
-----------------	---------

Gedurende het jaar 1916, werden van de 23 aanvragers tot het bekomen van hypotheek 20 tot een bedrag van f 121,433,— toegestaan. Van de Huizen en Erven toebehoorende aan de Instelling werd het Huis op den Berg Overzijde Wittweg No. 47 met een winst van f 265,84 van de hand gedaan. Van het in 1915 geleden verlies wegens de invordering der hypotheek op de pl. Gr. St. Martha, werd ter vereffening dier schuld ontvangen de som van f 3,032,66, welk bedrag als winst is geboekt. Het Bestuur heeft in het verslagjaar zich verplicht gezien meerdere

Tot op heden worden nog geen nieuwe consenten verleend niettegenstaande de looierij dringend om extracten verlegen is, en verschillende fabrieken moesten stopgezet worden.

1 Dit S.S. komt natuurlijk weer eenige dagen later,

te Amsterdam 1883,
 „ Antwerpen 1885,
 Chicago 1893, en
 „ Curaçao. Eerste Prijs Eere-
 medaille, 1904.
 „ Brussel, 1910
 Curaçao, Waterkant Otrabanda